

22 kr.) Dobiva se knjižica pri bukovezu Bonači na Poljanski cesti št. 10. Kdor si naroči 10 iztisov, dobi jih poštnine prostih; kdor si jih naroči 20, dobi še dva iztisa za vrhovnjo. — Drobna knjižica obseza ta poglavja: Prihod kraljice — Na domačem holmci in na visoki gori — Na senu — Pod smreko — Ulnik — Domá — Na potu — Vrh hruškovega drevesa — Kako se jazbecu kuri — Kako je človeku pri srcu, kadar prvič dihurja sreča — Proisce — Otroci in ptice. — Vsi ti slikoviti obrazi iz prirode, iz dijaških let in iz priprostega domačega kmetskega življenja nam razodevajo globoko čutečega in vestno opazujočega mladega pisatelja. Kar še pogrešamo v teh slikah, to upamo, da pisatelju prinesó — leta in izkušnje. Pisava je priprosta, a prijetna, pravilna, izvzímši nekatere male hibe (ebrano, netrudljivo, srebrn, koprni, jetrnik, k domačem ognjišču i. t. d.) Tudi Blaznikova tiskarna se je pobrinila, da je dala knjižici prav lepo vnanjo obliko.

Ženitne ali svatbine navade in napitnice z godčevskim katekizmom iz slovenjbistriške okolice na Štajerskem. Zapisal Lovro Štepišnik. Maribor. Tisk in zaloga J. Leonova. 1884. — Poznanje narodnih običajev in navad so kulturnemu zgodovinarju velike važnosti; kajti iz njih se dá presoditi mišljenje, čutje, izobraženje in poetična nadarjenost kakega naroda. Slovenci smo doslé še vse premalo nabirali narodno blagó. Koliko lepih staroslovanskih šeg in navad se nahaja v posameznih krajih naše slovenske domovine, ki še niso znane širšim krogom! Skrajni čas bi že bil, da bi začeli zapisovati vse posebne šege in navade v raznih slučajih! Koliko dobrih zrnc bi oteli pozabljenju in s tem podali bodočemu pisatelju kulturne zgodovine slovenskega naroda potrebno gradivo. Za tega delj nas mora razveseliti vsaka taka drobtinica, ki nas seznanja z narodno šego. Razveselilo nas je tudi imenovano delce, in to tem bolj, ker je pisatelj, kakor čujemo, priprost mlinar na Štajerskem. — Spis začenja z znano narodno pesnijo: Moj oče so že stari — Oj, jaz sem pa še mlad — Kmetijo mi b(o)jo dali — Oženil bi se rad. — Za tem je opisana navada „predženitovanjske dobe“. Mladič, ki se hoče oženiti, pošlje zgovornega moža k dekletovim roditeljem. Tem pové, da bi nekdo rad kupil „rumeno pšenico in pitane voličke“ in da se hoče on o kupu sporazumeti. Če dobi od roditeljev dovoljen odgovor, pripelje pozneje s seboj ženina, da obhajajo zaroko, kar se vrši navadno pozno zvečer. Ko si ženin in nevesta sežeta v roke, polije jima starejšina v znamenje stanovitnosti vina na roke, govoreč: „Bog daj srečo.“ Zunaj pred oknom pa fantje trikrat zaukajo. Posebno zanimivi in dovtipni so starejšinovi nagovori v jutro pred poroko, ko zahtevajo pred hišnimi vrati od roditeljev nevesto. Ko se jim vstop dovoli, dobodo zajutrek; po zajutreku pomagajo peti nevesti „slovne (sic! od slovó) pesni, n. pr. Zagorčevo „Nevestino slovó“, „Odpravljanje k poroki“, „Nevesta slovó jemlje“. Med pesnimi, katere pojó naši vrli Štajerci po cerkvenem opraviilu pri pojedini, so nekatere narodne, druge umetne; vse nam kažejo dobrovoljnega vinskega bratca. Med zadujimi nam posebno ugaja Orožnova: „To žlahtno vinsko kapljico — Zdaj hočemo popiti — Zavezo staro bratovsko — Želimo ponoviti“, katero zná tako lepo peti g. sodni svetovalec R. v Lj. Konec knjižice je „Godčevski katekizem“ ali uganke, katere stavijo pri pojedini in jih rešévajo. — Kar se tiče jezika v tej knjigi — stranij ne moremo navajati, ker niso s številkami zabeležene — ni, da bi ga hvalil; mársikatera oblika bi se morala danes v letu 1884. drugače pisati. A če pomislimo, da je pisatelj priprost mlinar, moramo se čuditi, da je sploh tako pisal. „Si desint vires, tamen est laudanda vo-

luntas.“ Slednjič bodi knjižica — cena jej je samó 15 novčičev — vsakemu, kdor se hoče seznaniti s ženitovanjskimi navadami na Štajerskem, najtopleje priporočana.

K.

„Slovniške mrve.“ Ako bi naši „classični“ pisatelji hoteli slušati modre svete in dobre nauke pametnega moža in učenega jezikoslovca, priporočili bi jim Cigaletove „Slovniške mrve“ v 8. in 9. listu letošnjih „Novic“. V krepkih potezih je tu naslikanih nekoliko glavnih napak sedanjega slovenskega pisanja in kdor ima kaj dobre volje, more se mnogo naučiti iz Cigaletove izvrstne razprave.

Žarenje neba. Kdo izmed nas ni občudoval čarobne večerne in, če je zgodaj vstal, tudi jutranje zarje, ki se je minula dva meseca, decembra in januarija, prikazala skoro vsak večer in vsako jutro ter tako daljšala kratke, a lepe zimske dneve? Posebno večeri so bili krasni in privabili so mnogo sprehajalcev pod milo nebo, kmalu po solnčnem zahodu je jelo nebo na zahodni strani rumeněti, potem bolj in bolj žareti, dokler ni gorela vsa zahodna stran, kakor v rudečem plamenu; visoka poslopja, cerkve, zlasti pa grad ljubljanskega mesta je bil obsijan, kakor od bengaličnega ognja. Ta nenavadna zarja je trajala največ pol do treh četrtij ure in še pozno v noč se je videla rudečica na nebu, kakor bi kje gorelo. Opazovalo se je pa žarenje neba ne samo pri nas, temveč kakor so časniki poročali, po vseh delih sveta. Stan živega srebra v barometru je bil ves ta čas nenavadno visok, splošnega deževja ali snega ni bilo. — Od kod ta prikazen, vprašal je marsikdo svojega tovariša, s katerim sta se sprehajala ob čarobni bliščobi, ali prijatelja v mestu, ki se peča z vremenom ali zvezdami, katere vrste ljudij v Ljubljani ni malo. Časniki so mnogo o tem pisarili, toda vsa njih znanost je bilo samó ugibanje in pri tem je tudi ostalo. Toliko je gotovo, da s tako imenovanim severnim svitom „Nordlicht“ ta prikazen nima nič opraviti, ker na magnetno iglo ves čas prav nič ni vplivala. Pisatelj teh vrstic je bil s prva tega mnenja, da tiči zemlja v repu kakega kometa, ki nam sveti s svojo svetlobo, ko solnčni žarki več k nam ne sezajo; pa ker se je žarenje ponavljalo dan na dan, moral je to mnenje popustiti. Mogoče bi bilo namreč, da pride kak komet prav blizu zemlje in teče nekoliko dnij vstric nje, pa za delj časa ne moreta ostati vkupe, ker so njiju dráge preveč različne. Vprašal sem jedenkrat navadnega moža kmetskega stanu, kaj on misli o tej zarji; rekel je, da jug navzdol tišči in da se bode vreme kmalu izpremenilo. Njegove besede se sicer niso uresničile, a toliko vender se ujema to razlaganje z onim, ki smo je čitali v časnikih, da se namreč nahaja v zgornjih vrstah atmosferinih mnogo vodenega sopara, v katerega opiraje se solnčni žarki odsevajo ter delajo to nenavadno svetlobo; jug pa prinaša vsakikrat dosti vodenih soparov, ki se potem radi izpremené v dež. Drugi so trdili, da se nahaja v zraku neskončna množica ledenih iglic, v katerih se lomijo solnčni žarki ter tako v različnih barvah prihajajo na zemljo. Tretji in sicer zeló učeni možje, kakor Helmholtz v Berolinu, sodijo tako-le: Po mnogih in močnih potresih, ki so lansko poletje na Javi, Sumatri in sosednih manjših otocih hudo razgrajali, šlo je z drugo tvarino vred tudi mnogo prahú in pepela kvišku; ta prah je ostal v zraku ter se vsled zemljinega vrtenja okoli svoje osi razpršil nad vso zemljo; zato je nebo, pravijo, najpoprej v ondotnih krajih žarelo in še le pozneje tudi po drugih delih sveta. V potrditev tega mnenja navajajo tudi to, da se je našlo nekaj pepela primešanega v snegu, ki ga je padlo malo okoli 6. januarija v nekaterih krajih. Kolikor je v tem razlaganju neverjetnega, toliko je res, da je koncem januarija nebo nehalo žareti, ko je padlo mnogo snega in dežja; ali se je pa tudi takrat našlo kaj prahú v snegu, o tem ni nobenega